

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Język polski

Klasy VIII

Wymagania ogólne:

Ocena niedostateczna:

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy szóstej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych;
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności.

Ocena dopuszczająca:

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy szóstej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych;
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności.

Ocena dostateczna:

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy szóstej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej;
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne o średnim poziomie trudności.

Ocena dobra:

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej;
- uczeń rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne.

Ocena bardzo dobra:

- uczeń sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami;
- uczeń rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej;
- uczeń potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

Ocena celująca:

- uczeń biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej;
- uczeń proponuje rozwiązania nietypowe - jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia.

Wymagania szczegółowe:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób, rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów;
- rozumie ogólny sens czytanych i słuchanych utworów;
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym lub przeczytanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej i wyrażone wprost;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji;
- rozpoznaje proste intencje nadawcy;
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz;
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi);
- samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie) i posługuje się akapitami;
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę;
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzą koniec wypowiedzenia;
- omawia treść fragmentów tekstu;
- omawia sytuację liryczną w wierszu;
- redaguje plan oraz prostą wersję wywiadu, opowiadania twórczego, rozprawki;

- wyjaśnia znaczenie pojęć: neologizm, zapożyczenia, wyrazy rodzime, synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne, eufemizmy;
- wymienia style funkcjonujące w polszczyźnie;
- definiuje artykuł i wymienia cechy artykułu;
- wskazuje różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową;
- wyjaśnia znaczenie pojęć: kadr, plan filmowy, ujęcie, scena, montaż, scenariusz;
- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy;
- wskazuje w zdaniu części zdania;
- dzieli wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań;
- wyjaśnia znaczenie pojęć: literatura faktu, reportaż;
- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia;
- wyodrębnia w utworze epickim wydarzenia układające się w wątki;
- omawia akcję;
- relacjonuje treść tekstu, ustala kolejność zdarzeń;
- wskazuje rodzaje literackie;
- wskazuje podmiot liryczny, adresata utworu, narratora;
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego;
- wygłasza tekst utworu z pamięci (teksty poetyckie, fragmenty prozy);
- tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat;
- rozpoznaje następujące użytkowe formy wypowiedzi: życzenia, ogłoszenie, instrukcję, zaproszenie;
- wyjaśnia pojęcia: teza, argumenty;
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone;
- odnajduje żądane hasła w odpowiednich słownikach;
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do typowej sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie;
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym;
- zna i próbuje stosować zasady ortografii;

- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne;
- potrafi zredagować prostą formę charakterystyki, opisu przeżyć wewnętrznych, listu oficjalnego;
- stara się, by wypowiedzi były czytelne;
- zna i rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik);
- wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną i zależną;
- wyjaśnia znaczenie pojęć: życiorys, CV (curriculum vitae);
- wyjaśnia znaczenie pojęć: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność;

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprasza);
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu lub kilkuzdaniowej wypowiedzi;
- określa kontekst biograficzny utworu;
- wskazuje środki stylistyczne użyte w utworze;
- omawia na przykładzie podanej rozprawki sposoby zachowania spójności tekstu;
- wskazuje funkcje neologizmów w podanych fragmentach tekstów;
- rozpoznaje w tekście homonimy i wyrazy wieloznaczne;
- omawia kompozycję dzieła;
- określa przynależność gatunkową utworów;
- nazywa uczucia podmiotu lirycznego;
- wskazuje teksty realizujące normę wzorcową i normę użytkową;
- wymienia wątki główne i poboczne;
- wskazuje w tekście elementy języka potocznego i określić ich funkcję;

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w omawianych w klasie tekstach literackich oraz sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia;
- czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym;
- charakteryzuje odmienne i nieodmienne części mowy;
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu;
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe;
- potrafi żądane informacje w odpowiednich słownikach, encyklopedii, czasopismach, stronach internetowych;
- określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim;
- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszo i trzecioosobowego;
- opowiada, streszcza przeczytane teksty, odczytuje sens omawianych utworów na poziomie metaforycznym;
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych;
- układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń, wprowadza podstawowe elementy opisu świata przedstawionego;
- stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi;
- używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych;
- wskazuje w zdaniu części zdania;
- rozpoznaje zdania współrzędnie i podrzędnie złożone;
- wskazuje środki stylistyczne użyte w wierszu i określić ich funkcję;
- wskazuje w podanym tekście przykłady mowy zależnej i niezależnej;
- wskazuje w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym orzeczenia i równoważniki zdań;
- gromadzi informacje, które powinny znaleźć się w życiorysie i CV;
- wskazuje wyrazy, w których nastąpiły uproszczenia grup spółgłoskowych;
- wykorzystuje znajomość lektur obowiązkowych podczas prezentowania różnych typów bohaterów;

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkudzaniowej wypowiedzi;
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakt od opinii;
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich;
- rozpoznaje dosłowne i symboliczne intencje nadawcy;
- omawia temat i główną myśl na poziomie dosłownym, formułuje ogólne wnioski, próbuje omówić je na poziomie przenośnym;
- czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, stara się interpretować je głosowo;
- wybiera informacje z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych;
- samodzielnie korzysta ze słowników: ortograficznego, wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny;
- nazywa środki stylistyczne użyte w utworze i określa ich funkcję;
- formułuje tezę i argumenty do podanego tematu rozprawki;
- omawia zasadność i funkcję użycia wyrazów obcych w tekstach;
- przekształca wypowiedzi tak, aby zawierały eufemizmy;
- wyciąga wnioski;
- przedstawia własne stanowisko;
- wskazuje cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe;
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe;
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia;
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym;
- przedstawia motywy pojawiające się w omawianych utworach;
- wypowiada się na temat kontekstu historycznego utworu;
- zapisuje dowolny dialog w mowie zależnej;
- rozpoznaje w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym relacje współrzędne i podrzędne;
- porządkuje informacje przydatne do napisania życiorysu i CV;
- wskazuje w podanych parach wyrazy podstawowe i pochodne, formant w wyrazie pochodnym, rdzeń i oboczności;
- zna i poprawnie stosuje wszystkie części mowy;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

- samodzielnie i krytycznie wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkudzaniowa wypowiedź);
- charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich oraz identyfikuje nadawcę i odbiorcę w sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia;
- przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi na przykład opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą;
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych, dokonuje selekcji materiału na podstawie faktów i opinii zawartych w tekście;
- szczegółowo omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przenośnym;
- czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, interpretuje je głosowo, zwracając uwagę na przykład na wyrażane emocje i interpunkcję;
- świadomie posługuje się akapitami w celu oddzielania od siebie poszczególnych zagadnień;
- płynnie oddziela fakty od opinii w dłuższych tekstach;
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich;
- samodzielnie odczytuje sens utworów na poziomie dosłownym i przenośnym;
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego;
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym; komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów; płynnie stosuje poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich;
- świadomie wprowadza dialog do opowiadania jako element rozbudowanej kompozycji, wprowadza inne formy wypowiedzi, np. opisu, charakterystyki bezpośredniej, świadomie stara się różnicować język bohaterów i narratora;
- sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba o całkowicie wierny zapis cytatu, potrafi płynnie wprowadzić cytat do własnego tekstu;
- wskazuje konteksty kulturowe związane z tematem utworu;
- samodzielnie redaguje rozprawkę;
- właściwie argumentuje, uogólnia, podsumowuje i porównuje;

- interpretuje znaczenie symboli;
- formułuje uniwersalne wnioski;
- poprawnie formułuje związki frazeologiczne;
- podejmuje dyskusję na temat współczesnych autorytetów;
- rozpoznaje i stosuje zdania bezpodmiotowe;
- przekształca zdania w imiesłowowe równoważniki zdań;
- formułuje przesłanie wiersza;

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

- wybiera i twórczo wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym;
- dba o czystość i poprawność swojej wypowiedzi, korzystając z różnych źródeł: słowników, poradników, audycji radiowych i programów telewizyjnych;
- dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam;
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość;
- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania;
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie piątej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur;
- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym twórczym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doborem środków językowych;
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia:

- formułowanie krótkich i prostych poleceń;
- rozkładanie złożonych poleceń na elementy proste;
- dzielenie wykonanie zadania na mniejsze etapy;
- dzielenie sprawdzianu na mniejsze partie;
- przeznaczenie większej ilości czasu na wykonywanie zadań;
- stosowanie częstych przerw podczas pracy;
- stałe przywoływanie uwagi ucznia;
- zapewnienie dyskretnej pomocy w formie dodatkowych wyjaśnień i wskazówek;
- dostrzeganie wysiłku ucznia;
- zwiększanie wiary we własne możliwości;
- dostosowanie poziomu trudności zadań do indywidualnych możliwości ucznia;
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje;
- częste stosowanie pochwał;
- indywidualizacja oceniania.